

Integraal veiligheids- beleid

2020-2023

Gemeente
Westerkwartier

Inleiding

Het eerste integrale veiligheidsbeleid van de gemeente Westerkwartier is een feit. In dit beleid zijn de speerpunten voor de jaren 2020 tot en met 2023 vastgelegd. Naast vooruitkijken is het ook een voortzetting van het beleid van 2015 tot en met 2018. Het veiligheidsbeleid ziet er enerzijds vertrouwd uit. Dit komt omdat de lijn van het VNG-model grotendeels gehandhaafd wordt. Aan de andere kant zijn we trots dat dit beleid niet alleen met de vertrouwde professionele partners via de bekende processen, maar ook samen met onze eigen inwoners is gerealiseerd.

Het is een bekend gegeven dat objectieve veiligheid, dus op basis van meetbare gegevens en kaders, en subjectieve veiligheid; de beleving van de inwoners, wel eens kunnen verschillen. Een gemeente kan objectief gezien nog zo veilig zijn. Als de inwoners het anders beleven zullen we daar als gemeente goed naar moeten luisteren. Dat hebben we dan ook gedaan. De input van de inwoners – jong en oud- is meegenomen in de prioritering van bepaalde veiligheidsonderwerpen. Onderdeel van deze beleidsnotitie is dan ook een uitgebreid sfeerverslag van alle activiteiten die zijn georganiseerd om informatie op te halen van onze eigen inwoners.

Naast het volgen van het VNG-model en het Kernbeleid veiligheid, sluit dit beleid ook nadrukkelijk aan bij de kernwaarden van de gemeente Westerkwartier. Dat wil zeggen het DNA: dichtbij, nuchter en ambitieus. De komende jaren wordt aan de volgende onderwerpen extra aandacht besteed:

- ✱ Ondernijende criminaliteit
- ✱ Jeugd en veiligheid
- ✱ Verkeersveiligheid
- ✱ Sociale veiligheid (onder andere personen met verward gedrag)

DNA

Dit zijn ambitieuze doelen die bij moeten dragen aan het veilig houden van de gemeente Westerkwartier en aan een groot veiligheidsgevoel van de inwoners. Het beleid dat daarbij hoort is nuchter. Het uitgangspunt is dat Westerkwartier een veilige gemeente is en dat we bij het waarmaken van de ambities realistische doelen stellen. Veiligheid is een onderwerp dat iedereen raakt. Direct of indirect, vanuit een rol als professional of als inwoner. Veiligheid is dus altijd dichtbij.

De inwoners hebben direct hun bijdrage geleverd aan het vastleggen van de prioriteiten doordat we met ze in gesprek zijn gegaan. Op onder andere de weekmarkten, op scholen en in verzorgingshuizen. Onze diverse professionele partners en de gemeenteraad zijn bij het proces ook nadrukkelijk meegenomen.

Hoe we bovenstaande allemaal gaan realiseren, wordt vastgelegd in een jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma werken we uit na vaststelling van dit beleidsplan en wordt ieder jaar ter informatie en consultatie voorgelegd aan de Raad. In dat uitvoeringsprogramma wordt nadrukkelijk de samenwerking met andere afdelingen

binnen de gemeente en de belangrijkste externe partners gezocht. Alleen dan is het mogelijk om de ambities waar te maken.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Uitgangssituatie	5
Veilige woon- en leefomgeving	5
Bedrijvigheid en veiligheid	6
Jeugd en veiligheid	6
Fysieke veiligheid	7
Gaswinning	7
Integriteit en veiligheid	8
Ambitie tot en met 2023	9
Strategie	9
Prioriteiten	10
Landelijke prioriteiten	10
Regionale prioriteiten	11
Lokale prioriteiten	11
Ondermijnende criminaliteit	11
Jeugd en veiligheid	13
Verkeersveiligheid	14
Sociale veiligheid	15
Strategische thema's	16
Jaarwisseling/vuurwerk	16
Crisisbeheersing	17
Evenementenveiligheid	17
Coördinatie en verantwoording	18
Uitgangspunten	18
Coördinatie integraal veiligheidsbeleid	18
Bestuurlijke afstemming	18
Ambtelijke samenwerking	18
Beleidscyclus	19
Communicatie en participatie	19
Begroting	21

Uitgangssituatie

Tot en met 2018 bestond de gemeente Westerkwartier uit de gemeenten Leek, Zuidhorn, Marum, Grootegast en een deel van Winsum (Middag). Het veiligheidsbeleid uit die tijd is opgesteld in brede coalitie, met ook de gemeenten De Marne, Bedum en Winsum. Een van de documenten die diende als basis voor dit beleid, is al eerder vastgesteld, namelijk de Veiligheidsanalyse Westerkwartier 2015-2018. In dit hoofdstuk wordt daar allereerst nog even kort bij stilgestaan om zo de context voor het beleid goed duidelijk te maken.

Het tweede deel van de input bestaat uit het ophalen van input uit de Westerkwartierse samenleving. Dit is op verschillende manieren en plaatsen gebeurd. Deze input heeft deels ook een bepalende rol gespeeld in het bepalen van de prioritering voor de komende jaren.

Een (sfeer)verslag maakt deel uit van dit veiligheidsbeleid en is als apart onderdeel bij dit document gevoegd. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste uitkomsten uit de veiligheidsanalyse nog kort genoemd. Daarbij wordt voor de herkenbaarheid de indeling volgens het Kernbeleid Veiligheid aangehouden, dus conform de vijf veiligheidsvelden. Wegens het ontbreken van uitvoeringsprogramma's van de afgelopen jaren, is deze analyse hoofdzakelijk gebaseerd op politiecijfers.

Naast de veiligheidsanalyse 2015-2018 dient ook de nota van uitgangspunten IVB 2020-2023 van april 2019 als basis voor dit veiligheidsbeleid. In deze nota wordt door de gemeenteraad inhoudelijk richting gegeven.

De uitgangspunten in het coalitieakkoord 'Samen Westerkwartier maken' luiden als volgt:

"Het Westerkwartier is een veilige gemeente. Onze inzet is erop gericht die veiligheid te waarborgen en waar nodig te vergroten. We doen dit via de volgende drie sporen:

- 1. We benutten de kracht van de driehoek (burgemeester, politie en Openbaar Ministerie). De basiseenheid van de politie beslaat het grondgebied van onze totale gemeente. Dit maakt het mogelijk als gemeente (en specifiek de burgemeester) prestatieafspraken met de politie te maken, bijvoorbeeld over het terugdringen van drank- en drugsproblematiek in onze regio;*
- 2. We maken een uitvoeringsprogramma Openbare Orde en Veiligheid, waarin de rol en inzet van onze OOV-medewerkers, BOA's en jeugdwerk nadrukkelijk aandacht krijgen, als onderdelen van de veiligheidsketen;*
- 3. We bevorderen de eigen veiligheid van onze inwoners door in te zetten op buurt- en brandpreventie."*

Hieronder volgt een samenvatting van de uitkomsten van de veiligheidsanalyse.

Veilige woon- en leefomgeving

De meest in het oog springende zaken zijn allereerst de toename in het aantal meldingen over personen met verward gedrag. Een trend die overigens ook regionaal en landelijk waarneembaar is. Daarnaast valt ook het aantal meldingen over vuurwerkoverlast in

specifieke zin en rook- en stankoverlast (onder andere houtkachels) in algemene zin op. Tenslotte is het aantal meldingen van burenruzies opgevallen. Onderdeel van het onderwerp veilige woon- en leefomgeving is ook subjectieve veiligheid. Zoals gezegd, wordt op dit onderwerp uitgebreid ingegaan met het apart bijgevoegde sfeerverslag.

Op basis van de bekende cijfers, de regionale prioritering van de afgelopen jaren en actuele ontwikkelingen, kunnen als mogelijke onderwerpen geprioriteerd worden:

- ✱ High Impact Crimes, waaronder woninginbraken;
- ✱ Geweld, met name huiselijk geweld;
- ✱ Personen met verward gedrag.

Bedrijvigheid en veiligheid

De algemene conclusie is dat de gemeente Westerkwartier als veilig kan worden gekwalificeerd. Op het gebied van geluidshinder vanuit horeca is een stijging van het aantal meldingen te zien. Als het gaat om evenementenveiligheid ligt de nadruk meer op het veilige verloop ervan en niet zozeer op de geluidshinder. Ook in het licht van vuurwerkoverlast (de jaarwisseling is immers het grootste evenement van het jaar) komt dit onderwerp naar voren.

Op basis hiervan en de overige input zijn deze onderwerpen als mogelijke prioriteit aan te wijzen:

- ✱ Evenementenbeleid, harmonisatie en integrale voorbereiding;
- ✱ Jaarwisseling, integrale voorbereiding¹.

Jeugd en veiligheid

Het aantal meldingen van jeugdoverlast lijkt al een aantal jaren te dalen. De inzet op dit onderwerp door de gemeenten draagt daar zeker aan bij. Jeugdgroepen en de overlast die dat in sommige gevallen met zich meebrengt, lijken fysiek uit elkaar, te vallen, maar de organisatiegraad neemt toe. Dat gebeurt onder andere via onlinegemeenschappen en is er sprake van een risico op toenemende criminele activiteiten.

Het is belangrijk dat er een integraal beeld komt van hoe onze jeugd er voorstaat. Hiervoor is een analyse nodig van beschikbare informatie over de jeugd in het Westerkwartier. We denken daarbij onder andere aan overgewicht, middelengebruik, opleidingsniveau, ervaren (positieve) gezondheid en inventarisatie van jeugdhulp op scholen. Naar aanleiding daarvan

¹ Hierin zijn niet meegenomen de overwegingen tijdens het debat in de raadsvergadering van 30 oktober jl. n.a.v. een door GroenLinks en 50Plus ingediende motie.

kan een passende aanpak beschreven en ingezet worden. Daarnaast kunnen we ons de vraag stellen welke informatie we missen en wel willen monitoren.

- ✱ Toepassen groepsaanpak op basis van een groepsscan (groepsgericht);
- ✱ Persoonsgerichte aanpak;
- ✱ Voorlichting en preventie middelengebruik;
- ✱ Inzet outreachend jongerenwerk (gebiedsgericht).

Fysieke veiligheid

De cijfers op het gebied van verkeersveiligheid gaven de afgelopen jaren een trendbreuk weer. Het aantal ongevallen, inclusief letsel, is ook in de gemeente Westerkwartier, toegenomen. Inwoners geven in de gesprekken stevast veel prioriteit aan het onderwerp verkeersveiligheid. Daarbij gaat het naast veel lokale situaties, die aansluiten bij de eigen beleving, ook over verkeersveiligheid in algemene zin.

Naast verkeersveiligheid viel ook het aantal branden (met name in 2018) op. Dit kan liggen aan de droogte, maar de exacte reden is niet duidelijk.

Gaswinning

In onze gemeente hebben we te maken met de gevolgen van aardgaswinning. Een deel van onze gemeente ligt in het effectgebied van het Groningensysteem (Groningenveld en gasopslag Norg). Het effectgebied van de aardbevingen bij Huizingen (16 augustus 2012) en Zeerijp (8 januari 2018) strekken zich uit over de gemeente Westerkwartier.

Daarnaast hebben we in onze gemeente te maken met gaswinning uit kleinere velden en de gasopslag Grijskerk. Elke gaswinning, ook uit een klein veld, kent bepaalde risico's, hoe klein ook. De risico's van gaswinning uit kleine velden zijn qua omvang en impact niet vergelijkbaar met die van de gaswinning in Groningen. De aardgaswinning als ook een mogelijke acute dreiging als gevolg van de winning heeft onze aandacht.

De minister van Economische Zaken en Klimaat is bevoegd gezag voor winnings- en opslagvergunningen. Voor het instemmingsbesluit met een winningsplan hebben gedeputeerde staten, het college van burgemeester en wethouders en het waterschap een adviesrecht. Daar maakt het college van de gemeente Westerkwartier veelvuldig gebruik van.

Schadeafhandeling

Voor schade veroorzaakt door gaswinning uit het Groningenveld en gasopslag Norg is een 'Groningenprotocol opgesteld'. De Tijdelijke Commissie Mijnbouw Groningen (TCMG) behandelt schademeldingen die betrekking hebben op gevolgen van aardgaswinning uit Groningenveld en gasopslag Norg.

Voor schade die vermoedelijk is veroorzaakt door gaswinning uit een klein gasveld of gasopslag anders dan Norg is een landelijk protocol in ontwikkeling. Medio 2020 moet naast het loket voor schade door gaswinning uit het Groningenveld ook een loket voor schade door gaswinning uit andere velden gerealiseerd zijn. Deze loketten zullen nauw samenwerken, zodat schades waarbij onduidelijk is door welke mijnbouwactiviteit het veroorzaakt is bij het juiste loket komen.

Versterking

In bepaalde delen van de provincie zijn de gevolgen van aardgaswinning dusdanig groot, dat woningen en gebouwen preventief versterkt moeten worden. De versterkingsopgave is belegd bij de Nationaal Coördinator Groningen (NCG). De versterkingsopgave beperkt zich tot het zogenoemde aardbevingsgebied. Onder het aardbevingsgebied worden de zes gemeenten verstaan die geografisch boven het Groningenveld liggen (Het Hogeland, Midden Groningen, Groningen, Delfzijl, Appingedam en Loppersum) aangevuld met het gebied Middag welke bij de gemeente Westerkwartier behoort. Voor de versterkingsopgave is een analyse gedaan van alle gebouwen in dit gebied. Het gebied Middag, is daarin meegenomen.

Op dit gebied worden de volgende zaken geprioriteerd:

- ✱ Verkeersveiligheid;
- ✱ Brandpreventie (brandveilig leven).

Integriteit en veiligheid

Dit onderwerp zal de komende jaren zeker een prominente plaats krijgen in het veiligheidsbeleid, al was het alleen maar vanwege de aandacht en bijbehorende extra middelen vanuit Den Haag op het onderwerp ondermijnende criminaliteit. Inmiddels is voor de gemeente Westerkwartier een ondermijningsbeeld (door het Regionaal Informatie en Expertise Centrum RIEC Noord-Nederland) opgeleverd.

Samen met het RIEC is in 2019 landelijk inzichtelijk maken wat op dit moment de bestuurlijke weerbaarheid is (de o-meting).

Met de uitkomst kan het RIEC (Noord) gericht ondersteuning en advies bieden. Ook geeft dit het bestuur meer inzicht in de eigen weerbaarheid en punten voor eventuele verbetering.

Door het invullen van diverse vragen komt een bepaalde score naar voren.

Deze uitkomst wordt inzichtelijk gemaakt in een 'Piramide fitte gemeenten'.

De score kan vervolgens aan een bepaalde fase in de Piramide gekoppeld worden.

De fases zijn:

1. EHBO
2. Richten
3. Inrichten
4. Integraal/netwerkend
5. Regisseur

Des te beter de gemeente presteert, des te hoger de fase en daarmee meer in de punt van de piramide.

De piramide rust op 5 pilaren, deze pilaren kunnen gezien worden als het fundament van de piramide:

1. Bewustwording en organisatie
2. Informatiepositie
3. Beleid en handhaving
4. Integere en Veilige werkomgeving
5. Communicatie

Deze pilaren vormen onlosmakelijk van elkaar de weerbaarheid van een gemeente, zij beïnvloeden elkaar en zijn afhankelijk van elkaar.

Bij het opstellen van dit integraal veiligheidsbeleid, bevindt de gemeente Westerkwartier zich in fase 2.

Als doel geldt, dat de gemeente Westerkwartier zich uiterlijk in 2022 in fase 4 bevindt.

Ambities tot en met 2023

Het is een prettige gedachte te kunnen constateren dat de gemeente Westerkwartier tot de veiligste gemeenten van Nederland behoort². Een veilige gemeente is geen vanzelfsprekendheid. Los daarvan betekent dat niet dat er geen risico's of problemen zijn in de gemeente. De ambitie voor 2023 is dan ook veilig te blijven en op een aantal punten extra te investeren. Op die manier wordt de basis gelegd voor een structureel veilige gemeente. Daarbij gesteund door een organisatie die professioneel en flexibel invulling geeft aan de uitdagingen van vandaag en inspeelt op de uitdagingen van morgen. In 2023 is Westerkwartier een gemeente die niet alleen veilig is, maar ook als zodanig door de inwoners wordt ervaren.

Strategie

Het meerjaren integraal veiligheidsbeleid moet aansluiten bij de kernwaarden van de gemeente Westerkwartier, het DNA. Dit DNA; dichtbij, nuchter en ambitieus, komt tot uiting in de werkwijze. Inwoners, professionele partners, zowel intern als extern en de gemeenteraad zijn vooraf uitgebreid meegenomen in het denkproces en de prioritering. Het uitvoeren van het veiligheidsbeleid is een collegebrede opgave, die door de burgemeester gecoördineerd wordt.

De hieronder beschreven prioriteiten zijn de integrale uitkomst van dit proces. Het beleid is dus van en door inwoners en professionals, dus dichtbij. Het is nuchter, omdat het uitgaat van het uitgangspunt dat Westerkwartier veilig is en dat we samen werken aan het veilig houden van de gemeente. We maken optimaal gebruik van bestaande structuren en werkwijzen en zullen deze verbeteren waar nodig. Dat samenwerken doen we dus met de volgende strategische partners:

- ✱ Politie Noord-Nederland
- ✱ Veiligheidsregio Groningen
- ✱ Actiecentrum Veiligheid en Zorg (AVZ)
- ✱ Veilig Thuis
- ✱ Omgevingsdienst Groningen
- ✱ GGD Groningen
- ✱ Verslavingszorg Noord-Nederland (VNN)
- ✱ HALT
- ✱ Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC)
- ✱ Openbaar Ministerie
- ✱ Inwoners van de gemeente Westerkwartier
- ✱ De Schans
- ✱ Buurtverenigingen en wijkraden
- ✱ Koninklijke Horeca Nederland en lokale horeca
- ✱ Woningcorporaties
- ✱ Scholen

² Dit blijkt onder andere uit de cijfers op www.waarstaatjegemeente.nl en de Misdaadmeter van het Algemeen Dagblad (2 maart 2019)

- ✱ Sportverenigingen
- ✱ Ondernemersverenigingen en winkeliersverenigingen
- ✱ Buurgemeenten
- ✱ Gemeentelijke organisatie Westerkwartier
- ✱ NCG
- ✱ TCMG

Om de ambities waar te maken wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld. Daarin wordt inzichtelijk welke concrete acties jaarlijks of tweejaarlijks worden uitgevoerd. Belangrijk onderdeel is dat bewoners en partners steeds worden meegenomen bij het opstellen ervan.

Het veiligheidsbeleid staat uiteraard niet op zichzelf. De eerdergenoemde nota van uitgangspunten en de veiligheidsanalyse vormen de basis van het beleid. Daarnaast heeft het veiligheidsbeleid ook nadrukkelijk raakvlakken met andere beleidsvelden, zoals bijvoorbeeld jeugd, welzijn, ruimtelijke ordening en toezicht en handhaving. Om nader invulling te geven aan de ambities en de thema's is het belangrijk dat er combinaties worden gemaakt van preventie en repressie.

Ook van belang is het versterken van de verbinding tussen het veiligheids- en zorgdomein, daar waar nodig. Naast lokaal beleid dienen ook de Landelijke veiligheidsagenda en het Regionaal beleidsplan Noord-Nederland als input voor dit beleid. De geprioriteerde thema's zullen daar dan ook voor een deel bij aansluiten. Zeker als het gaat om de inzet van de politie.

Prioriteiten

Als voorbereiding op het integraal veiligheidsbeleid Westerkwartier is een heel proces doorlopen. Dat heeft geleid tot een aantal thema's die lokaal de komende jaren extra aandacht krijgen. Deze prioriteiten zijn niet los te zien van onderwerpen en thema's die landelijk en regionaal prioriteit hebben. Het doel van dit beleid is dat het om prioriteiten gaat waarbij de politie een handhavende taak heeft. Sinds 2012 is de politie genationaliseerd, waardoor het belangrijk is dat politiecapaciteit op elkaar is afgestemd. Dat geldt zowel landelijk en ook regionaal op het niveau van het politie-eenheid Noord Nederland.

Landelijke prioriteiten

Eens per vier jaar wordt ook landelijk een veiligheidsagenda vastgesteld. Dit gebeurt door het LOVP. De nu geldende agenda is opgesteld in 2018 en heeft een looptijd van 2019 tot en met 2022. Het gaat hier om de beleidsdoelstellingen die te maken hebben met de taakuitvoering van de politie. Dit heeft dus ook gevolgen voor de prioritering van bepaalde onderwerpen door de basisteams.

Landelijk gaat het om de volgende beleidsdoelstellingen:

- ✱ Ondermijning;
- ✱ Mensenhandel;
- ✱ Cybercrime en online (seksueel) kindermisbruik;
- ✱ Executie.

Daarnaast zijn de volgende thema's benoemd:

- ✱ Bestrijding extremisme en terrorisme;
- ✱ High Impact Crimes en mobiel banditisme;
- ✱ Kindermishandeling en huiselijk geweld;
- ✱ Personen met verward gedrag;
- ✱ Lokaal en landelijk gezag.

Regionale prioriteiten

In Noord-Nederland is, met het oog op herindelingen in Friesland en Groningen, gekozen voor het vaststellen van een eenjarig beleidsplan dat in 2019 afloopt. Op deze manier sluit dit plan aan bij de lokale bestuurscycli. De prioriteiten voor 2020 en verder zijn nog niet vastgesteld, maar verondersteld kan worden dat deze gedeeltelijk aan sluiten bij de thema's en prioriteiten zoals genoemd in de landelijke veiligheidsagenda. De geprioriteerde thema's in 2019 zijn:

- ✱ Jeugd en veiligheid;
- ✱ Geweld;
- ✱ Woninginbraken;
- ✱ Grootschalige incidenten en evenementen;
- ✱ Georganiseerde criminaliteit (ondermijning).

Lokale prioriteiten

De lokale prioriteiten zijn een optelsom van de hierboven beschreven landelijke en regionale prioriteringen. Maar ook van de input door belangrijke professionele partners, waaronder de driehoek, interne ambtelijke afdelingen en externe partijen als woningcorporaties. En zeker niet in de laatste plaats de input van de inwoners van Westerkwartier zelf. Dat leidt tot de volgende geprioriteerde thema's.

- ✱ Ondermijnende criminaliteit;
- ✱ Jeugd en veiligheid;
- ✱ Verkeersveiligheid;
- ✱ Sociale veiligheid.

Ondermijnende criminaliteit

"Bij ondermijnende criminaliteit gaat het om een breed scala aan criminele fenomenen en de ondermijnende werking die daarvan uitgaat op de samenleving. (...) Een breed offensief is nodig van de overheid en maatschappelijke sectoren. Om tot een effectieve aanpak te komen is het noodzakelijk de aandacht te richten op de criminele subjecten en hun directe entourage, maar daarnaast ook op de onderliggende gelegenheidsstructuren, het met ondermijnende criminaliteit samenhangende verdienmodel (witwassen, criminele investeringen in bijv.

vastgoed), corruptie, criminele (financiële) dienstverleners en de (sociale) voedingsbodem waarbinnen dit alles kan gedijen.³

Er is sprake van een even duidelijke als urgente aanleiding voor het prioriteren van ondermijning. In 2019 zijn landelijk extra, incidentele en structurele middelen beschikbaar gesteld. Voor plattelandsgemeenten in het noorden van Nederland geldt doorgaans dat er weinig kennis is over wat ondermijning is en welke risico's specifiek voor dit gebied gelden. Hiervoor is in 2019 een ondermijningsbeeld opgeleverd.

De aanpak van ondermijning levert in delen van Zuid-Nederland en de Randstad al de nodige resultaten op, maar daarmee is het probleem bepaald niet opgelost. Daardoor is juist Noord-Nederland extra kwetsbaar aan het worden als gunstig 'vestigingsklimaat' voor criminelen. Een structurele aanpak waarbij verschillende partners effectief samenwerken, is dan ook cruciaal.

Flankerend beleid: o.a. 13b-beleid (Wet Damocles), Bibob, VTH-beleid, Participatiewet, Ruimtelijke Ordening, etc.

Hoofddijnen 2020-2023

Voor de aanpak van ondermijning in 2020 tot en met 2023 betekent dat er geïnvesteerd moet worden in een aantal zaken:

- ✿ Beleidsontwikkeling: onderzocht wordt of de beleidsregels Bibob qua reikwijdte nog aansluiten bij de hedendaagse wensen en eisen;
- ✿ Informatiedeling: om signalen te kunnen delen en te kunnen duiden op relevantie en ernst is het noodzakelijk dat er structureel overleg. Tussen verschillende ambtelijke diensten, maar ook aangevuld met relevante externe partijen;
- ✿ Afspraken: Er worden zorgvuldige en duidelijke afspraken gemaakt over informatiedeling in relatie tot de aanpak van ondermijning. Uitgangspunt hierbij dat het delen van signalen en andere relevante informatie cruciaal is voor een succesvolle aanpak;
- ✿ Bewustwording: Er wordt geïnvesteerd in bewustwording, zowel bij bestuurders, als ambtelijk. In een latere fase kan dat worden uitgebreid naar inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden;
- ✿ Casuïstiek: De concrete punten die uit het onlangs opgeleverde ondermijningsbeeld naar voren kwamen, worden integraal opgepakt en structureel in de driehoek besproken.

Doelstelling 2023

In 2023 is de aanpak van ondermijning geborgd in de organisatie en is duidelijk met welke specifieke risico's de gemeente Westerkwartier op dit terrein te maken heeft. Signalering van verdachte situaties vindt al in een vroeg stadium plaats. Het flankerende beleid, zoals

³ Uitwerking veiligheidsagenda 2019-2022

de beleidsregels in het kader van de Wet Bibob en artikel 13b van de Opiumwet (Damoclesbeleid) is actueel en up-to-date.

Jeugd en veiligheid

Dat het thema Jeugd en veiligheid prioriteit heeft, komt voortuit het beleid van voorgaande jaren. In de aanpak van jeugdoverlast heeft een doorontwikkeling plaatsgevonden die in Westerkwartier ook een plek moet krijgen. De inzet van 2015-2018 was voornamelijk gericht op het inrichten van regie bij de gemeenten. Dat had te maken met de decentralisatie van onder andere de jeugdzorg. Voor de komende jaren geldt dat de opvattingen over de aanpak van overlastgevende jeugd en het herkennen van groepen, aan het veranderen zijn.

De eerder ontwikkelde werkprocessen worden dan ook herzien. Vooral omdat jeugdgroepen (veel minder zichtbaar en zich minder manifesteren in de openbare ruimte. Dit komt onder meer door de opkomst van zogenaamde online communities.

Daarnaast geven de cijfers uit de analyse en de input die is ontvangen van de inwoners, voldoende aanleiding om dit onderwerp de komende jaren te blijven prioriteren.

Hoofddlijnen 2020-2023

Voor de aanpak van jeugdoverlast in 2020 tot en met 2023, wordt er geïnvesteerd in de volgende zaken:

Toepassen 7 stappenmodel: het 7 stappenmodel (ook wel groepsscan) is gericht op een integrale aanpak van problematische jeugd(groepen). Ook als het gaat om groepen jongeren die door eerdergenoemde ontwikkelingen minder zichtbaar zijn. Het proces richt zich op:

- ✿ Het verzamelen van signalen en informatie en deze informatie delen;
- ✿ Het adviseren en prioriteren van de groep;
- ✿ Het maken, uitvoeren en monitoren van een plan van aanpak.

Zoals gezegd, ligt de basis van deze aanpak ook hier bij het samenwerken en actief informatie delen door de ketenpartners, om zo een integrale aanpak te realiseren. De aanpak binnen dit concept is dus groepsgericht:

- ✿ Persoonsgerichte aanpak: op basis van de groepsscan geldt voor sommige jeugdigen mogelijk dat er een persoonsgericht traject wordt ingezet. Dit wordt ook wel persoonsgerichte aanpak genoemd. Deze aanpak komt met name voort uit de informatiebehoefte van de politie als het overlast of het plegen van strafbare feiten door jongeren betreft. De kern van de aanpak is het afstemmen van eventuele strafrechtelijke maatregelen met hulpverleningsmaatregelen. Idealiter vullen ze elkaar aan. Prioritering hiervan vindt plaats in de driehoek;

- ✱ Gebiedsgerichte aanpak: op basis van meldingen over overlast door jeugd wordt altijd een afweging gemaakt in welke mate terecht sprake is van overlast en of een gebiedsgerichte aanpak een optie kan zijn. Inzet is in eerste instantie bemiddeling. Doel is om overlast tegen te gaan of terug te dringen, door het maken van afspraken over gebruik van de openbare ruimte of het bieden van alternatieven. Het nemen van repressieve maatregelen komt altijd als ultimatum remedium;
- ✱ Voorlichting en preventie: in nauwe samenwerking met andere disciplines binnen de gemeentelijke organisatie en externe partners, zoals politie, scholen en welzijnsorganisaties wordt de komende jaren ingezet op voorlichting en preventie. Vooral op het gebied van alcohol- en middelengebruik.

Doelstelling 2023

In de gemeente Westerkwartier is geen sprake meer van jeugdoverlast in groepsverband, is de persoonsgerichte aanpak geïmplementeerd en geborgd, evenals de samenwerking met het zorgdomein op dit vlak.

Verkeersveiligheid

Dit onderwerp had lokaal wellicht minder aandacht gekregen, als niet was besloten om de inwoners van Westerkwartier specifiek om input te vragen. Verkeersveiligheid speelt een belangrijke rol in de perceptie van de inwoners op het gebied van veiligheid. De manier waarop deze veiligheid beleefd wordt, sluit dikwijls aan bij de directe belevingswereld van de inwoners van de gemeente Westerkwartier. Ook is de input dan vaak gebaseerd op praktijkvoorbeelden uit de eigen omgeving.

Daarnaast wordt ook landelijk en regionaal steeds meer aandacht voor dit onderwerp gevraagd. Het waarom daarvan is terug te zien in de ongevallencijfers met letsel en of dodelijke afloop. Dit onderwerp heeft dus op meerdere niveaus aandacht, waarbij ook de aard en omvang van de maatregelen verschillen.

Flankerend beleid: o.a. gemeentelijke verkeers- en vervoersplan (GVVP), Regionaal Beleidsplan, Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 en uitwerkingen daarvan, etc.

Hoofdpijnen 2020-2023

Voor de aanpak in 2020 tot en met 2023 betekent dit investeringen in de volgende zaken:

- ✱ Aanpak: er wordt uitvoering gegeven aan het verkeersveiligheidsplan en de daaruit voortvloeiende (deel)plannen;
- ✱ Verkeershandhaving: de komende jaren wordt verkeersveiligheid, waar het handhaving door politie betreft, nader ingevuld. Daarnaast is inzet gewenst op de plekken waar de meeste ongelukken met letsel gebeuren. Handhaving vormt het sluitstuk van de aanpak (engineering, education en enforcement);
- ✱ Aanpak lokale knelpunten: het College brengt lokale situaties in kaart en zoekt samen met onze inwoners naar mogelijke oplossingen;
- ✱ Doelgroepen: belangrijke doelgroepen binnen dit onderwerp zijn ouderen en mindervaliden (toegankelijkheid) en scholieren (veilig in en om de school);

- ✱ Communicatie: tenslotte krijgt communicatie over dit onderwerp door de gemeente een belangrijke rol. Westerkwartier blijft in gesprek, luistert en legt uit.

Doelstelling 2023

De belangrijkste doelstelling voor 2023 is dat de verkeersveiligheid meetbaar verbeterd is. Dat is terug te zien in cijfers over het aantal verkeersongevallen en -slachtoffers (in 2023 20 % lager dan 2020). Daarnaast wordt de verkeersveiligheid in Westerkwartier door de inwoners als 'goed' ervaren. Het rapportcijfer dat de inwoners mogen geven ligt op 7,5 of hoger. Belangrijke knelpunten zijn aangepakt. De veiligheidssituatie op de A7, waar zeker op het grondgebied van de gemeente Westerkwartier, vaak ongelukken gebeuren, heeft blijvend aandacht van het College. Daar waar nodig wordt blijvend gepleit voor het nemen van passende maatregelen.

Sociale veiligheid

Sociale veiligheid is een breed begrip. De komende jaren heeft vooral de problematiek rond personen met verward gedrag de aandacht. Dit is in lijn met de in 2020 van kracht geworden Wet verplichte GGZ (WvGGZ), waarmee (ook) de burgemeester verruimde bevoegdheden krijgt. Zo kan hij straks om personen met verward gedrag die voor problemen zorgen, gedwongen laten behandelen.

Daarnaast wordt ook huiselijk geweld als thema opgepakt met - in meer algemene zin - het versterken van de koppeling tussen het zorg- en veiligheidsdomein.

Een ander onderwerp dat onder sociale veiligheid valt, zijn de High Impact Crimes zoals woninginbraken. Hoewel dit op basis van de cijfers en input van de inwoners niet als zodanig naar voren komt, blijft dit zowel landelijk (mobiel banditisme) als regionaal onder de aandacht.

Verder wordt de ingezette lijn ten aanzien van burenruzies doorgezet.

Hoofdpijnen 2020-2023

Als het gaat om sociale veiligheid, dan spelen in de periode 2020 tot en met 2023, de volgende zaken een belangrijke rol:

- ✱ Samenwerken: om de problematiek met betrekking tot personen met verward gedrag het hoofd te kunnen bieden, is het structureel en stevig vastleggen van de (interne en externe samenwerking tussen het zorg- en veiligheidsdomein cruciaal;
- ✱ Implementatie WvGGZ: de (uitvoering van de) WvGGZ wordt lokaal geïmplementeerd en geborgd;
- ✱ Persoonsgerichte aanpak: Westerkwartier wil met een persoonsgerichte aanpak gericht hulp bieden aan personen met verward gedrag. Deze aanpak komt onder regie van de gemeente tot stand. Indien noodzakelijk wordt samengewerkt met het Actiecentrum Veiligheid en Zorg in Groningen;
- ✱ Huiselijk geweld: consequent uitvoering geven aan de Wet tijdelijk huisverbod en stevige samenwerking met het Actiecentrum Veiligheid en Zorg (AVZ);

- ✱ Buurtpreventie: in de strijd tegen woninginbraken speelt sociale cohesie een belangrijke rol. Participatie door en van de inwoners wordt om die reden blijven gestimuleerd. Dat gebeurt onder meer door het blijven gebruiken van Burgernet en WhatsApp buurtpreventie;
- ✱ Preventie en voorlichting: er worden samen met partners een gevarieerd aanbod aan preventiebijeenkomsten dan wel -acties georganiseerd. Denk daarbij aan het voorkomen van woninginbraken;

Doelstelling 2023

Er staat een organisatie die op het snijvlak tussen zorg en veiligheid samenwerkt, elkaars bevoegdheden en verantwoordelijkheden kent. En op basis daarvan de juiste maatregelen kan nemen. Het aantal meldingen van personen met verward gedrag is lager of op het niveau van 2017. Het aantal woninginbraken is verder afgenomen ten opzichte van 2018.

Strategische thema's

Niet als lokale prioriteit opgenomen, maar zeker belangrijk binnen de uitvoering van de bevoegdheden van de burgemeester en het College zijn de volgende thema's. Het gaat hier om (strategische) landelijke of regionale doelstellingen die ook hun weerslag hebben op de capaciteit van de lokale organisatie(s).

Jaarwisseling/vuurwerk

De jaarwisseling is landelijk gezien met afstand het grootste evenement van het jaar in de gemeente Westerkwartier. In vergelijking met andere evenementen is er onevenredig veel schade aan personen (gewonden en doden) en aan materiële zaken.

De landelijk lopende discussie over een (gedeeltelijk) verbod op het gebruik van consumentenvuurwerk, maar ook een lokaal debat in de gemeenteraad, maken dat dit onderwerp van belang is om hierover het gesprek te blijven voeren en de landelijke ontwikkelingen nauwgezet te blijven volgen.

Doel: een veilige jaarwisseling voor iedereen, met behoud van en oog voor de tradities die de jaarwisseling maken tot het grootste gemeentelijk evenement van het jaar.

Doelstellingen 2020-2023

- ✱ Carbidschieten: voortzetten van de acties die het veilig gebruik van carbid stimuleren;
- ✱ Integrale voorbereiding: samen met onze partners en organisatoren van evenementen bereiden we de jaarwisseling voor en maken hierover duidelijke afspraken.

Crisisbeheersing

Op het gebied van crisisbeheersing zijn voor Westerkwartier geen bijzonderheden te noemen die leiden tot extra inzet of speciale aandacht. Wel van belang is blijvende sturing

op de invulling van onder andere brandveiligheid en crisisbeheersing door de Veiligheidsregio Groningen.

Doel: De gemeente Westerkwartier is in staat om crises het hoofd te bieden wanneer deze zich voordoen. De inwoners zijn zich bewust van de mogelijkheden die ze zelf hebben om risico's op onder andere brand zoveel mogelijk te verkleinen.

Doelstellingen 2020-2023

- ✱ De gemeentelijke processen zijn gedeeltelijk regionaal georganiseerd en de gemeente Westerkwartier levert hier naar rato bijdrage aan;
- ✱ Grip houden op de doelstellingen van de Veiligheidsregio en de invloed hierop van de gemeenten via het Algemeen Bestuur.
- ✱ In samenwerking met de brandweer en het sociaal domein wordt aandacht gegeven aan de thema's zelfredzaamheid en brandveilig leven.

Evenementenveiligheid

Het organiseren van grote (en kleinere) evenementen brengt bepaalde risico's op het gebied van openbare orde en veiligheid met zich mee. De gemeente Westerkwartier heeft een belangrijke coördinerende, toetsende en handhavende rol als vergunningverlenende instantie.

Doel: Westerkwartier is een aantrekkelijke gemeente voor het organiseren van diverse grotere en kleinere evenementen, waarbij veiligheid een belangrijk en structureel onderdeel vormt tijdens de voorbereiding en uitvoering van het betreffende evenement.

Doelstellingen 2020-2023

- ✱ Integrale voorbereiding: een evenement wordt samen met de organisatoren en betrokken professionele partners zorgvuldig en tijdig voorbereid;
- ✱ Alcoholpreventie: handhaving van de Drank- en Horecawet speelt een belangrijke rol in de uitvoering van dit onderwerp;
- ✱ Evenementenbeleid: het evenementenbeleid wordt geëvalueerd en waar nodig herzien of eventueel doorontwikkeld.

Coördinatie en verantwoordelijkheid

Veiligheid is een domein dat lastig in een eenduidige definitie te vangen is. Het is een breed begrip, waarbij uitvoering en verantwoordelijkheid vaak op meerdere plaatsen zijn belegd. Daarom worden de bevoegdheden die de burgemeester heeft op dit terrein, bonnen het hele College gecoördineerd.

Uitgangspunten

Dit vereist zowel van bestuurders als de ambtelijke organisatie helderheid over rollen en verantwoordelijkheden. Werken aan een veilige(r) gemeente doe je dan ook niet alleen. Samenwerken is de sleutel en om dat goed te kunnen doen in een dergelijke complexe werkelijkheid is stevige regie op al die verschillende processen noodzakelijk. Regievoeren behoort dan ook tot de kerntaken van de ambtenaren die zich met dit onderwerp bezighouden.

Coördinatie integraal veiligheidsbeleid

Het integraal veiligheidsbeleid is een vierjarig beleidsplan dat in gezamenlijkheid tot stand komt en wordt vastgesteld door de gemeenteraad. De politie adviseert over de te prioriteren thema's. Het basisteam Westerkwartier behelst hetzelfde gebied als dat van de gemeente Westerkwartier. De uitvoering van de ambities worden jaarlijks in overleg met alle relevante partners vastgelegd in een uitvoeringsplan met concrete doelstellingen en acties per onderwerp.

Bestuurlijke afstemming

Bestuurlijke afstemming vindt op meerdere niveaus en binnen verschillende gremia plaats. Allereerst is er de afstemming in de driehoek Westerkwartier. Daarin maken gemeente en de politie afspraken over strategische uitgangspunten in relatie tot het beleid. Daarnaast vindt ook bestuurlijke afstemming plaats op regionaal niveau in het Regionaal Bestuurlijk Politieoverleg (RBPO) Noord-Nederland en landelijk (via de Regioburgemeester) in het Artikel 41-overleg.

De stuurgroep veiligheid van de gemeente komt vier keer per jaar bij elkaar. De leden zijn de burgemeester, de wethouders verantwoordelijk voor jeugd, Participatie en WMO, de teamchef van politie en een secretaris in dit geval de strategisch beleidsadviseur veiligheid

Ambtelijke samenwerking

Wat voor de bestuurlijke afstemming geldt, geldt ook voor de samenwerking op ambtelijk niveau. Al ligt de vooral op de interne ambtelijke samenwerking, als basis voor een structurele brede samenwerking met alle belangrijke interne en externe partners. Deze keuze heeft te maken met de geprioriteerde thema's de komende jaren.

Periodiek komt de werkgroep veiligheid bij elkaar. De werkgroep veiligheid bestaat minimaal uit een vertegenwoordiger uit de teams mens en gezin, toezicht, controle en handhaving, jeugd, openbare orde en veiligheid (beleidsmedewerker), een operationeel specialist politie en wordt voorgezeten door de strategisch beleidsadviseur veiligheid.

De komende jaren moeten uitwijzen of de bestaande structuren hiervoor toereikend zijn. Of dat deze structuren anders moeten worden opgezet of doorontwikkeld moeten worden. Uitgangspunt is en blijft samenwerken.

Beleidscyclus

Het Integraal Veiligheidsbeleid wordt vastgesteld door de gemeenteraad en heeft een looptijd van vier jaar. Het veiligheidsbeleid wordt per prioriteit uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. De uitvoeringsprogramma's hebben een looptijd van maximaal twee jaar. Daarin worden specifieke en gemeente specifieke aspecten en projecten opgenomen. Zoals de belangrijkste jaarlijkse aandachtspunten en acties rond de veiligheidsthema's.

De uitvoeringsprogramma's worden door het College van burgemeester en wethouders vastgesteld. De gemeenteraad wordt jaarlijks geïnformeerd en geconsulteerd. Ook ontvangt de raad het uitvoeringsprogramma ter kennisgeving. Daarnaast is er uiteraard de planning & control cyclus waarin ook het veiligheidsterrein tot uiting komt.

Communicatie en participatie

Bij integraal veiligheidsbeleid past integrale communicatie. Dit gaat over interne communicatie met samenwerkingspartners voor afstemming en betrokkenheid rondom veiligheidsthema's. Met als doel actief, tijdig en gericht te communiceren met onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke instanties over wat we als gemeente doen om Westerkwartier veilig te houden.

Op deze manier draagt communicatie bij aan een positieve beleving van veiligheid en aan de kennis over wat inwoners hieraan zelf kunnen doen. Oftewel het bieden van een handelingsperspectief. Samen met onze veiligheidspartners gaan we per thema aandacht besteden aan communicatie.

Vanwege de grote maatschappelijke waarde van veiligheid is heldere communicatie met inwoners, ondernemers en maatschappelijke instanties een speerpunt. Dit kan nog steeds in de eenzijdige vorm van zenden (bijvoorbeeld bij een voorlichtingscampagne), maar krijgt met de huidige maatschappelijke ontwikkelingen en de ambities van de gemeente Westerkwartier, steeds meer een interactief en samenwerkend karakter.

Het is een weg die bij de totstandkoming van dit beleid is ingezet. Tijdens de looptijd van het beleid willen we deze werkwijze vasthouden en zorgen we er afhankelijk van het onderwerp voor dat inwoners 'meeweten', meedenken, meewerken of meebepalen. Voorop staat dat we in contact staan met de lokale samenleving. En hierbij is passende communicatie essentieel.

De verschillende fasen binnen de veiligheidsketen en de betrokkenheid die inwoners bij een bepaald onderwerp hebben, bepalen voor een groot deel de inhoud en vorm van onze communicatie. Hierbij is maatwerk een sleutelwoord. Wij willen dat onze communicatie

over veiligheid aansluit bij de beleving van de doelgroep. Preventie van jeugdoverlast vraagt immers een andere vorm van communicatie dan nazorg bij een crisis.

Wij vinden het belangrijk om resultaten en ontwikkelingen binnen ons veiligheidsbeleid goed te kunnen duiden, er op te sturen en om verantwoording af te leggen over onze aanpak. Daarom gaan we niet alleen gebruikmaken van cijfers.

We vertellen ook de praktijkverhalen aan onze inwoners en partners en we halen ze ook op bij onze inwoners en partners. Hiermee vertellen we wat we doen en ontstaat een duidelijker beeld van de inspanningen, effecten en resultaten van ons veiligheidsbeleid.

Begroting

Voor de uitvoering van het Integraal Veiligheidsbeleid is in 2020 incidenteel 50.000 Euro gevraagd.

Deze gelden zullen o.m. worden aangewend voor een onderzoek naar het in beeld brengen van de jeugd met behulp van externe expertise (€ 25.000,--), onderzoek doen naar de verkeersveiligheid rondom de A7 met ondersteuning van middelen van de Rijksoverheid en mede financiering van de gemeente (€ 10.000,--), uitvoeren van een inbraakpreventieprogramma (€ 5.000,--), een brandveilig leven campagne (€ 5.000,--) en mogelijke kosten voortvloeiende uit de aanpak van het witte vlekkenplan bluswatervoorziening.

Voor de uitvoering van het integraal veiligheidsbeleid én de uitvoering van de taken in het kader van openbare orde & veiligheid voor 2021 en verder, volgt in 2020 een voorstel bij de behandeling van de perspectiefnota.

Deze middelen zijn beschikbaar binnen Programma 1, Veiligheid.